

Verksamhetsberättelse 2011
-för Folkhälsorådet i Grästorp

INLEDNING	3
FOLKHÄLSORÅDET	4
Folkhälsorådets sammansättning 2011	4
Beredningsgruppens sammansättning 2011	4
VERKSAMHETSOMRÅDEN 2011	5
Delaktighet och inflytande i samhället	5
Information och marknadsföring	5
Fortbildning för Folkhälsorådet	6
Äldrehälsans dag	7
Anhörigstöd	7
Ökad trygghet – fallprevention	8
Barn och ungas uppväxtvillkor	8
Barn och ungdom	8
Fokusområde 2011	9
Folkhälsodag- värmarknad	10
Hälsa i arbetslivet	11
Miljöer och produkter	11
Miljövision 2020	12
Hälsofrämjande hälso- och sjukvård	12
En mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård	12
Fysisk aktivitet och Matvanor och livsmedel	13
Fysisk aktivitet	13
Grästoppsfestivalens Folkhälsolopp	14
Tobak, alkohol, narkotika, dopning och spel	14
Ökad trygghet i kommunen – Brott- och drogförebyggande arbete	14
BUDGET 2011	16
Ekonomisk fördelning	16

INLEDNING

Att ha en god hälsa är ett av de viktigaste värdena i livet. Befolkningens välfärd är en betydelsefull resurs och ett grundläggande villkor för en positiv samhällsutveckling. Därför bör kommuninnevanornas välfärd vara ett angeläget politiskt mål. En god folkhälsa kännetecknas av god livskvalitet, hög medellivslängd, låg sjuklighet och jämlikhet i befolkningen. Sverige har sedan år 2003 en nationell folkhälsopolitik där det övergripande målet är:

”Att skapa samhällseliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen.”

Till det övergripande målet finns elva målområden. Dessa fokuserar på de faktorer i samhället som påverkar folkhälsan, det vill säga på livsvillkor, miljöer, produkter och levnadsvanor. Ansvaret för målen är fördelade mellan olika aktörer och nivåer i samhället.

Nationella mål

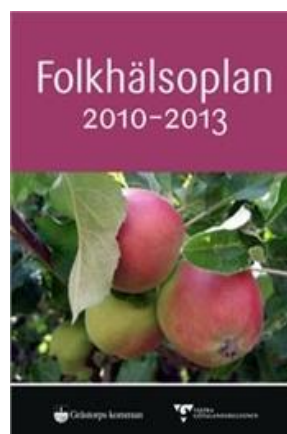
1. Delaktighet och inflytande i samhället
2. Ekonomiska och sociala förutsättningar
3. Barn och ungas uppväxtvillkor
4. Hälsa i arbetslivet
5. Miljöer och produkter
6. Hälsöfrämjande hälso- och sjukvård
7. Skydd mot smittspridning
8. Sexualitet och reproduktiv hälsa
9. Fysisk aktivitet
10. Matvanor och livsmedel
11. Tobak, alkohol, narkotika, dopning och spel

Övriga styrdokument för folkhälsoarbetet:

Utifrån kommunens långsiktig folkhälsoplan 2010 – 2013, är fyra områden prioriterade under verksamhetsåren. Indikatorer utifrån dessa följs upp årligen och redovisas för ledningsgrupp och kommunstyrelse. Områdena är:

- Barn och ungas uppväxtvillkor
- Minskat bruk av tobak och alkohol
- Matvanor och livsmedel
- Delaktighet och inflytande i samhället

FOLKHÄLSORÅDET

Grästorps folkhälsoråd är ett samverkansorgan mellan Västra Götalandsregionen och Grästorps kommun, med syfte att initiera och prioritera samt leda och samordna resurser för hälsofrämjande och förebyggande folkhälsoarbete.

Folkhälsorådets sammansättning 2011

Politiker	2 representanter från Hälso- och sjukvårdsnämnden i Västra Skaraborg 3 representanter från Grästorps kommun, (barn- och ungdomsutskottet, sociala utskottet och allmänna utskottet)
Tjänstemän	Folkhälsoplanerartjänst (sekreterare och sammankallande) Vårdcentralschef - Carema Klinikchef Folk tandvården Vid Folkhälsorådets möten bjuds olika verksamheter in för information samt dialog om hälsofrämjande insatser.

Beredningsgruppens sammansättning 2011

Politiker	Ordförande och vice ordförande i folkhälsorådet
Tjänstemän	Folkhälsoplanerare

VERKSAMHETSOMRÅDEN 2011

Här följer en beskrivning av de insatser som varit planerade för folkhälsorådet 2011. I verksamhetsberättelsen redovisas **endast** de insatser som är kopplade till Folkhälsorådets budget. Upplägget på Verksamhetsberättelsen följer verksamhetsplanens upplägg, efter de elva nationella folkhälsomålen och beskriver mål, insats, budget samt uppföljning.

Folkhälsomål 1

Delaktighet och inflytande i samhället

Information och marknadsföring

En förutsättning för att engagera medarbetare i folkhälsoarbetet är kunskap om vad det förebyggande och hälsofrämjande arbetet innebär. Det befolkningsinriktade perspektivet genomsyrar folkhälsoarbetets arbetsområden. En viktig del av ett lyckat folkhälsoarbete är bred information och marknadsföring som ständigt återkommer.

Mål	– Ökad kunskap om folkhälsoarbete i kommunen – Ökad kunskap om livsstil och hälsa – Ökad insikt för olika verksamheter om betydelsen att arbeta förebyggande och befrämjande
Insatser	– Vid olika forum lyfta fram folkhälsoarbetet och dess vinster – Sprida kunskap om samband mellan hälsa och livsstil – Integrera folkhälsoarbetet i befintliga verksamheter
Uppföljning	Flertalet reportage, annonser och artiklar har via media belyst folkhälsoarbetet i Grästorps kommun, exempelvis olika föreläsningar, vårmaknad, trygghetsvandringar, äldrehälsans dag och folkhälsoloppet. Tillgång till aktuellt informationsmaterial om folkhälsa finns vid medborgarkontoret, biblioteket och hos folkhälsoplaneraren. Information om aktuellt lokalt, regionalt och nationellt folkhälsoarbete hålls uppdaterat på kommunens hemsida och infotorg. Folkhälsoplaneraren har träffat olika personer och verksamheter för information och dialog kring folkhälsoarbete. Inbjudningar till konferenser, kurser, föreläsningar och utvecklingsdagar har delgetts invånarna. Nedan följer ett urval av insatser 2011: ▪ Träff med AME´s arbetsgrupp vid ett frukostmöte med information om kostens betydelse ▪ Träff med nya invånare i Grästorps kommun via integration, med information om Folkhälsa och hälsa. ▪ Äldrehälsans dag ▪ Vårmaknaden – info om Ekologiskt godis, fredagsmys, samt historik gällande godiskonsumtion. ▪ Gemensam utbildningsdag för Folkhälsoråden i Essunga, Grästorps och Vara kommun, med inriktning på boendemiljön samt Folkhälsoinstitutets roll. ▪ Framtagande av Rollups med Folkhälsoinformation ▪ Folkhälsoforum – information om Folkhälsa för olika verksamheter i Grästorps kommun. Delaktighet gällande framtagande av viktiga

	Folkhälsoområden. Presentation av statistik. ▪ Grundläggande utbildning för politiker och tjänstemän om Folkhälsa av Nils Söderman – universitetsadjunkt Högsolan i Väst. ▪ Information till unga föräldrar via Familjecentralsverksamheten "Små steg" om föräldraskap. ▪ Marknadsföring: Ett stort antal annonser, reportage och reklam i media har genomförts. B.la i föreningsguiden, NLT, TTELA, kommunens hemsida mm. ▪ Politikerpärm med material delades ut inför ny mandatperiod. ▪ Två trygghetsvandringar har anordnats för medborgarna. ▪ Internetresan om hur man hanterar Internet för elever i åk. 6 - 9 samt föräldrar på Centralskolan. ▪ Dialog och utdelning av material ang langning vid Systembolaget i Grästorps kommun. ▪ Insatser mot langning via radio och tv i Skaraborg ▪ Hemsidan har uppdaterats. ▪ Hälsopromenader under våren. Medborgarna inbjudna för medborgardialog. ▪ Hälsovecka för elever på Centralskolan. ▪ Folder om Fysisk aktivitet – "gympaschema har sammanställts för hösten. " ▪ Gemensamma jackor köptes in till Folkhälsorådet i marknadsföringssyfte. Tryck finns på jackorna med Folkhälsorådet/ Grästorps kommun ▪ Efter Vårmarknaden ställdes en monter upp med Godis och historik gällande konsumtionsmönster i Kommunens hus. Under 2010 togs det fram en Långsiktigt plan för folkhälsoarbetet. Den gick på remiss till förvaltningarna vilka själva tog fram indikatorer att följa upp utefter de områden som Folkhälsorådet prioriterat. Tanken var att de varje år skulle rapportera in dessa variabler. Detta har varit svårt. Inget gehör har funnits. Flera av de uppföljningsvariabler som togs fram har varit svårt att hitta. En anledning kan ju vara att kommunen nu har förändrat sin politiska organisation så en idag ser annorlunda ut. Då Folkhälsorådet planerar utveckla detta arbete under våren 2012 färgläggs detta arbete dit. Förmodligen kommer detta följas upp genom verktyget Stratys i stället!

Fortbildning för Folkhälsorådet

Mål	Att Folkhälsorådet ligger i framkant vad gäller folkhälsoarbete.
Insatser	Fortbildning och samverkan med Essunga och Vara kommuns folkhälsoråd. Vara kommun var värdkommun 2011.

Uppföljning	Deltagande i konferensen "Det goda livet" i Skara 2 nov. (samtliga politiker i Folkhälsorådet samt Folkhälsoplaneraren) totalt deltog ca 300 personer på konferensen. Deltagande i Barns välfärd och hälsa – Göteborg 11 april. (2 politiker från Grästorps kommun samt Folkhälsoplaneraren) Gemensam utbildningsdag för Folkhälsoråden i Grästorp Essunga och Vara kommun den 23 maj. Dagen inleddes med Anita Linell från FHI som berättade övergripande om deras verksamhet och vidare om Folkhälsopolitisk rapport. Driftschef Bengt Olsson informerade m Folkhälsoenheten Skaraborg och dess gemensamma arbeten. Marianne Dock föreläste om hälsofrämjande samhällsplanering. Sist genomfördes en visionsövning om hur politikerna vill ha kommunerna 2020. En folkhälsofolder togs fram till samtliga deltagande. Media (SKLT, och NLT) gjorde olika reportage om dagen. I anslutning till denna dag gjordes även ett reportage från de tre kommunerna om vikten av att vuxna inte låter ungdomar dricka alkohol. Dagen dokumenterades.

Äldrehälsans dag

Mål	Ökad livskvalité för äldre.
Insatser	Arrangera en äldredag om hälsa och livskvalitet för äldre.
Uppföljning	Den 25 oktober arrangerades äldrehälsansdag i samverkan med Grästorps kommun, folkhälsorådet och pensionärsföreningarna, som lockade ca 90 personer. Dagen inleddes med Socialchefen som informerade lite om Äldreomsorgen. Vidare föreläste läkaren och professorn Rolf Ekman inom temat "vikten av att hjärnan har roligt. Föreläsningen varvades med fika, gympa, musik, dikt och bilder. Tipspromenad arrangerades. Utdelning av reflexer. Utlottning av hjälmar, reflexer och blommor mm gjordes.

Anhörigstöd

Mål	Ökad livskvalité för de som vårdar närstående hemma
Insatser	Genomföra träffar för dem som vårdar sina anhöriga kring olika teman, samt skapa möjlighet till avlastning för den som vårdar vid dessa tillfällen.

Uppföljning	Anhöriggrupper har arrangerats vår och hösttermin. Totalt antal träffar är 10. Innehållet på träffarna har varit bl a: Arbetsterapeut har visat bra vardagshjälpmedel, besök på solrummet i Vänersborg, Falbygdsens ost samt träffar med samtal om hur det fungerar hemma. Café Träffpunkten är också anhörigstöd och den gruppen har varit igång alla måndagar hela året med hjälp av Svenska Kyrkan, Röda Korset, PRO i Grästorp, Aktiva seniorer, Grästorpsortens Pensionärsförening, Missionskyrkan och Pingstkyrkan.

Ökad trygghet – fallprevention

Mål	En ökad livskvalitet samt ökad trygghet för äldre i hemmet.
Insatser	Samarbete för att hitta alternativ/komplement till läkemedel och verka för en minskning av fallolyckor. Ev. genomföra en balansdag för de äldre. Se över statistik angående skador vilken i dagsläget är missvisande för Grästorps del. Hur följer vi upp insatser som görs?
Uppföljning	En enkät genomfördes under 2011 om de äldres hälsa i Grästorp. Undersökningen riktade sig till personer mellan 75 – 80 år. Pengar beviljades från Socialstyrelsen för projektet "Hälsa (på) hos äldre". Syftet var att få underlag för framtidsplanering och fallförebyggande insatser. Resultatet presenterades hos Folkhälsorådet och finns sammanställt. Kommunens Medicinskt ansvariga (MAS) informerade om bl a Senior Alert samt om Palliativregistret för Folkhälsorådet. Ett informationsmöte hölls den 16 juni för alla äldre i kommunen och Carema, folkhälsan och kommunen informerade.

Folkhälsomål 3

Barn och ungas uppväxtvillkor

Barn och ungdom

Att öka tryggheten för barn och stärka föräldrar i familjelivet, är ett prioriterat målområde. Folkhälsorådet vill stötta arbeten som går i linje med detta i Grästorps kommun. Prioriterat är att stötta familjecentralsverksamheten **Små steg**¹, föräldrastödsinsatser, samt mödra- och barnhälsovårdens arbete kring familjen. För år 2011 avsätter Folkhälsorådet en gemensam budget för styrgruppen Bryggan².

Mål	Öka tryggheten för barn och stärka föräldrar i familjelivet.
Insatser	Stötta arbetsgruppen BRYGGANS insatser gällande förebyggande och befrämjande insatser för barn och unga.
Uppföljning	Arbetsgruppen för ovanstående arbete heter BRYGGAN och drivs av två personer från Team Agera. Ett gediget arbete med Föräldrastöd har genomförts i Grästorps kommun. Under 2011 har det erbjudits föräldrastöd i olika former genom utbildningen KOMET. En rapport har tagits fram med strategier för arbetet. Även ett arbete med att stärka samverkan mellan socialtjänsten och skolan har drivits. Inom Familjecentralsverksamheten "Små steg" har riktade insatser till "unga" föräldrar genomförts. 1 gång/vecka har träffar anordnats vilket har upplevts som MYCKET positivt av deltagarna. De har fokuserat på samspel mellan föräldrar och barn samt använt föräldrastödsmodellen ICDP. Spädbarns massage har erbjudits inom den vanliga verksamheten samt den riktade Unga föräldrar gruppen. Samtliga har bedömt detta som mycket positivt. Familjecentralsverksamheten har haft öppet tisdagar och fredagar. Deltagare såväl som personal tycker det är synd att det behövs dra in på verksamheten då den har varit mycket betydelsefull för deltagarna. Detta på grund av besparingar i kommunen. Nu ligger verksamheten helt under Bildningsförvaltningen. Samverkan ske till viss del med Socialförvaltningen genom att personal stöttar upp med ICDP utbildningen. Även visst samarbete sker med Caremas BVC genom föräldragrupper i Familjecentralsverksamhetens lokaler. Insatser via Brottsförebyggande rådet har genomförts (se BRÅ separat) En föreläsning har genomförts inom ämnet Internetresan. Denna vände sig till elever åk.6-9 samt föräldrar, och gav information om Internet.

¹ Små steg är en familjecentralsliknande verksamhet i Grästorps kommun. Verksamheten drivs i förskolelokaler med b. la BVC kopplade till verksamheten. Verksamheterna sitter dock ej placerade på samma ställe.

² BRYGGAN är en styrgrupp i Grästorps kommun med uppgift att samordna resurser kring barna och unga.

Fokusområde 2011

Fokusområde är ett kommunövergripande folkhälsoarbete med avsikt att förstärka och utveckla samarbetet inom folkhälsoområdet. I nuvarande avtal mellan kommunen och regionen gällande folkhälsoarbete finns beslut att årligen arbeta med ett fokusområde. 2011 kommer att fortsätta med temat – "Psykisk hälsa" med inriktning på barn och ungas livssituation. Arenor skall vara skola och fritid. Varje år anordnas av strategigruppen en konferens och Folkhälsorådet avsätter 1 kr per invånare till detta. Därutöver stödjer folkhälsorådet år 2011 lokala projekt riktade till åldersgruppen Unga vuxna.

Mål	Öka den psykiska hälsan hos åldersgruppen unga vuxna
Insatser	Årligen samverka kring ett fokusområde för gemensam kunskapsuppbyggnad och fördjupning. Detta sker bl. a genom en gemensam konferens i Skaraborg.
Uppföljning	En gemensam konferens har genomförts i Skara kommun den 2 november. Konferensen "Det goda livet" – Hur främja psykisk hälsa hos barn och ungdomar, ca 300 personer deltog. Samtliga politiker i FHR och folkhälsoplaneraren deltog. I anslutning till konferensen gavs utmärkelsen "den bästa ungdomsledaren". Nominerad från Grästorps var Ridklubben som fick hedersutmärkelse.

Folkhälsodag- vårmarknad

Mål	Sprida folkhälsoarbete i kommunen Öka kunskapen om sambandet mellan livsstil och hälsa
Insatser	Arrangera en folkhälsodag för Grästorps medborgare.
Uppföljning	Den 16 april deltog Folkhälsorådet på Vårmarknaden i Grästorps kommun. Information gav om ekologiskt godis samt godis utan dåliga tillsatser. Folkhälsorådet delade ut godispåsar med ekologiskt godis, en tävling genomfördes, historik visades upp på konsumtionsmönstret gällande godis. Mycket informationsmaterial delades ut. Elever delade ut ett eget tillverkat recepthäfte med Fredagsmys. Grästorps energirådgivare deltog och visade på hur vi kan återvinna sopor och minska våra sopor. Många verkade intresserade av detta. Många besökte Folkhälsorådets tält, gissningsvis 300 – 400 personer. Intresset för det ekologiska godiset var stort. Många ville köpa men visste inte var de kunde få tag i godiset. Resultat från dagen: ✚ Politikerna i Folkhälsorådet fick tillfälle till medborgardialog ✚ Att intresset var stort att kunna köpa ekologiskt godis ✚ Flera ville lära sig mer framförallt för barnens skull ✚ Att Ica i Grästorp har utökat sitt sortiment med ekologiskt godis. ✚ Att elever fick engagera sig i Folkhälsorådets insats ✚ Två föreläsningar – en under våren och en under hösten genomfördes i samma tema. ✚ Växthus Oscar (restaurang med närproducerat och kravodlat, samt lite försäljning av produkter) tog hem ekologiskt sortiment för försäljning. Information om detta kommer att gavs i tidningen.

Folkhälsomål 4

Hälsa i arbetslivet

Utgångspunkten för målområdet är att kraven i arbetslivet måste balanseras mot människors möjligheter att kunna fungera och må bra under ett helt arbetsliv, samt att individens verksamhet i arbetslivet ska gå att förena med familjeliv och fritid. Ett bra arbetsliv med väl fungerande arbetsvillkor minskar inte bara den arbetsrelaterade ohälsan, de sociala skillnaderna i ohälsa och bidrar till en allmänt förbättrad folkhälsa utan är även en nödvändig förutsättning för en hållbar tillväxt.

Mål	Bibehålla samt öka hälsan för alla anställda i Grästorps kommun
Insatser	Implementera hälsoarbetet på arbetsplatserna utefter den policy och det metoddokument som är framtaget. Underhålla och utveckla det arbete som påbörjats. Ta fram uppföljningsvariabler för kommunens bokslut. Arbeta för att få med fler företag i satsningen
Uppföljning	3 föreläsningar har genomförts. – Bli din egen Hälsocoach – Andiné Zvensson! – En om kostens betydelse av Lina Lanestrand. – Den andra inriktade sig på socker som finns i maten och genomfördes av Mari-Anne Blondell. Kontakt har tagits med Personalchef om att återuppta arbetet med Hälsofrämjande insatser. Detta arbete drevs i större omfattning under 2003 – 2009 men har sedan dess legat vilande. Under 2011 har diskussion förts om information till framförallt Friskvårdsombuden och deras roll. En efterfrågan hos personalen finns på framförallt besked om vilka riktlinjer som gäller.

Folkhälsomål 5

Miljöer och produkter

- Målområdet Sunda och säkra miljöer och produkter är mycket brett och omfattar vitt skilda typer av miljöer och exponeringssituationer. För att kunna konkretisera arbetet med att finna lämpliga bestämningsfaktorer och indikatorer för målområdet har det spjälkats upp i ett antal delområden.

Delområdena är:

- Sund yttre miljö/luftkvalitet
- Sunda produkter
- Sund inomhus- och närmiljö (inkl. buller)
- Säkra miljöer och produkter – skadeperspektivet

Miljövision 2020

Miljöarbetet och hälsoarbetet har många beröringspunkter och det är värdefullt med ett samarbete i dessa frågor.

Mål	Öka medvetenheten om miljö och hälsa samt dess samband hos befolkningen i Grästorps
Insatser	Att samverka kring aktuella områden. Ta fram gemensamma miljövänliga produkter att använda i marknadsföringssyfte till olika arrangemang.
Uppföljning	Grästorps energirådgivare deltog i Vårmarknaden och visade på hur vi kan återvinna sopor och minska våra sopor. Någon gemensam produkt har ej tagits fram.

Folkhälsomål 6

Hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Hälso- och sjukvården har stor betydelse för den långsiktiga hälsoutvecklingen genom sin specifika kompetens, sin auktoritet, breda kunskap och stora kontaktyta gentemot befolkningen.

Ett mer hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande perspektiv ska genomsyra hela hälso- och sjukvården och vara en självklar del i all vård och behandling. I det hälsofrämjande arbetet har primärvården en viktig roll.

En mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Mål	Ett större utbud av insatser som främjar goda levnadsvanor och hälsosamma livsstilar. Öka insatser för barn, barnfamiljer och ungdomar
Insatser	Stötta arbeten som kan utveckla föräldrastöd, ungdomsmottagning, livsstilmottagning samt arbete med Fysisk aktivitet på recept.
Uppföljning	Möte med skolkurator och med Caremas Barnmorska har skett för samverkan. Under våren har skolkuratoren ej varit i tjänst. Från BVC deltog personal samt Verksamhetschef från Carema vid Folkhälsoforum under september. Ett gympaschema har tagits fram för att stötta arbete med Fyss på recept. Ett samarbete har inletts med hälsocentret "Hälsoborgen" i Grästorps kommun, Carema samt elevhälsan. Syftet är att kunna göra en handlingsplan inom kost och fysisk aktivitet, gällande barn och unga.

Folkhälsomål 9 och 10

Fysisk aktivitet och Matvanor och livsmedel

Fysisk aktivitet är en förutsättning för en god hälsoutveckling. Målet för de samlade insatserna inom detta område är att samhället utformas så att det ger förutsättningar för en ökad fysisk aktivitet för hela befolkningen. Detta ska främst ske genom insatser som stimulerar till:

- mer fysisk aktivitet i förskola, skola och i anslutning till arbetet
- mer fysisk aktivitet under fritiden
- att äldre, långtidssjukskrivna och funktionshindrade aktivt erbjuds möjligheter till motion

Maten har en avgörande betydelse för hälsan. I ett globalt perspektiv är fortfarande undernäring ett gigantiskt folkhälsoproblem. I allt fler länder, däribland Sverige, håller övervikt på att utvecklas till det dominerande problemet. Nästan 10 procent av den vuxna befolkningen är kraftigt överviktiga.

Fysisk aktivitet

Ökad fysisk aktivitet för invånarna i Grästorps kommun

Mål	Att erbjuda en fysiskt stimulerade miljö, öka utbud av bra kost samt kunskap om livsstil och hälsa framförallt för barn och ungdomar.
Insatser	Sammanställning av vad som finns och vad som görs inom området idag. Utifrån detta hitta former i kommunen för att stimulera till ökad fysiska aktivitet, samt se över behovet av insatser vad gäller utbudet av bra kost. Öka kunskapen hos målgruppen om hälsa.
Uppföljning	Möten har skett med ansvariga för turism, folkhälsa och fritid för att starta en samverkan gällande arbete med Grästorps kommuns alla motionsmöjligheter. En genomgång och inventering har genomförts av samtliga motionsrundor i kommunen. Folkhälsoplaneraren har deltagit i samverkansgruppen för Skaraborgsleder. Ett samarbete har inletts med hälsocentret "Hälsoborgen" i Grästorps kommun, Carema samt elevhälsan. Syftet är att kunna göra en handlingsplan inom kost och fysisk aktivitet, gällande barn och unga. Under v. 19 genomfördes en nationell satsning gällande kost och motion. I Skaraborg gjordes en tipspromenad för alla invånare. Varje kommun arrangerade insatser kring detta. I Grästorps kommun genomfördes en promenad med utlottning av b la stegräknare, promenadstavar mm. Samtliga kommuner "tävlade" mot varandra genom att få flest kommuninvånare (%) att promenera. Under samma vecka genomförde Centralskolan en hälsovecka för spår F -5. Där genomfördes olika prova på aktiviteter för eleverna och en föreläsning av Dietisten Pernilla Larsson genomfördes.

Grästorpsfestivalens Folkhälsolopp

Främmostads IK har under ett antal år arrangerat ett motionslopp under Grästorpsfestivalen. Loppet är till för alla såväl unga som gamla, individuellt eller i lag. Det är valfritt att gå, jogga eller löpa. Längden på banan är 4,4 km men det är valfritt att välja en kortare sträcka.

Loppet följs av många Grästorpare och besökare. Priser delas ut till vinnare i olika kategorier bl.a. för att uppmuntra en god prestation. Detta för att ur folkhälsoaspekts syfte uppmuntra insatser, inte bara prestation. Arrangemanget syftar till att få fler Grästorpare att röra sig mer i vardagen.

Mål	Målet är att många Grästorpsbor deltar och blir sporrade till fler aktiviteter.
Insatser	I samverka med föreningslivet erbjuda ett motionslopp där alla kategorier av motionärer är välkomna att delta. Samverka med olika aktörer i kommunen gällande livsmedel i samband med loppet. Försöka påverka till ett bättre utbud av livsmedel främst till barn och unga.
Uppföljning	Den 6 augusti genomfördes folkhälsoloppet i samverkan med föreningsliv, företagare och folkhälsorådet. Under dagen deltog 108 personer varav 75 var föranmälda. Sträcka och fart var valfri mellan 1.1-4.4 km. Hälsosamma priser utlottades i lag och individuellt. Annonsering under våren skedde vid ett flertal tillfällen samt information spreds om nyttan av att röra sig och att röra sig kontinuerligt under året. Reportage gjordes i lokaltidningen både före och efter loppet.

Folkhälsomål 11

Tobak, alkohol, narkotika, dopning och spel

Bruket av beroendeframkallande medel är en viktig bestämningsfaktor för hälsan. Riksdag och regering har beslutat om mål och insatser för alkohol- och narkotikapolitiken.

Dessa mål ligger fast.

- Målet för samhällets insatser inom tobaksområdet är att minska tobaksbruket.
- Målet för samhällets insatser mot spelberoende är att minska skadeverkningar av överdrivet spelande.
- Målet när det gäller dopning är ett samhälle fritt från dopning.

Ökad trygghet i kommunen – Brotts- och drogförebyggande arbete

Brottsförebyggande rådet är en tvärasektoriell arbetsgrupp som ligger under folkhälsorådet. Då brott och droger är starkt förknippade med varandra och har många beröringspunkter, har detta forum fått ett utökat uppdrag. Rådets uppgifter innefattar dels den sociala preventionen gällande alkohol och droger samt även den situationella vad gäller att förebygga brottslighet.

Syftet är att vara ett forum för att fånga upp signaler och följa utvecklingen inom brotts- och drogområdet, samt att genomföra insatser vid behov.

Mål	Ge ökad trygghet hos medborgarna.
Insatser	Genom gränsöverskridande samverkan i Brottsförebyggande rådet ge ökad insikt, kunskap inom området brott, alkohol och droger hos medborgarna i Grästorps och genom olika insatser arbeta för en minskning av brott och droger.
Uppföljning	Ett samverkansavtal tecknades mellan Grästorps kommun och polisområde Skaraborg inför 2011. De områden som prioriterades var: Ökad trygghetskänsla, Minskad skadegörelse samt färre brott i skolmiljö och Ökad trafiksäkerhet och Minskad offentlig alkoholkonsumtion. Genom en åtagandeplan för parterna har dessa mål följts upp. Ett axplock av vad som gjorts under 2011 är: två trygghetsvandringar i syfte att kartlägga otrygga miljöer, start av nya grannsamverkansprojekt, information till föreningar, klottersanering och utbildning till elever i åk. 5 om trafik och mörker. Stoppa langningskampanjen har skett under våren och inför skolavslutningen med information speciellt till målsmän för elever i åk 7-9 och till föreningar. Utanför systembolaget i Grästorps kommun delades material ut och diskussion fördes med medborgarna ang. lagning. På skolavslutningen stöttade folkhälsorådet drogfri resa till Skara sommarland för elever i årskurs nio. Stöttning gjordes även för den drogfria konserten den 6 augusti, under Grästorpsfestivalen i syfte att minska alkoholkonsumtionen hos unga. Reflexvästar har under hösten delats ut till förskoleklasserna i kommunen. I skolans regi genomfördes en Föreläsning för elever i åk??? av Fd missbrukaren Per Lifvengren.

BUDGET 2011

FOLKHÄLSOMÅL/AKTIVITET	Budget	Förbrukat tom 111231
Delaktighet och inflytande i samhället Information och marknadsföring Fortbildning för folkhälsorådet Äldrehälsans dag Anhörigstöd för äldre Ökad trygghet – fallprevention	24 000	19857
Barns och ungas uppväxtvillkor Barn och ungdom Fokusområde 2011 Folkhälsodag - vårmemarknad	30 000	40478
Ökad hälsa i arbetslivet Hälsostrategi för arbetsplatser	12 000	7711
Miljöer och produkter	6 000	0
Hälsofrämjande hälso- och sjukvård	6 000	5000
Fysisk aktivitet, matvanor och livsmedel	14 000	14248
Tobak, alkohol, narkotika, doping och spel	18 000	12742
Administration	3 000	10900
Övrigt	3 000	3779
Summa	116 000	114 715
Överskott regleras med Regionen enligt anvisningar. Återbetalning sker med 1285 kr, där halva summan (642,50) går tillbaka till regionen och halva tillbaka till kommunen.		

Ekonomisk fördelning

Den totala budgeten är 116 000 kr. 58 000 kr kommer från Grästorps kommun och 58 000 kr kommer från Västra Götalandsregionen. Uppdelningen är enligt avtal 10 kr/invånare från respektive huvudman.